

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Naša severna meja.

V Razvanju pri Mariboru ustanovlja »Schulverein« svojo bojno šolo. Kakor je že pri nas navada gre naša javnost z molkom preko tega žalostnega dejstva, ker padli smo tako nizko, da imamo zmisel samo za politično strankarske zadeve, ne pa tudi za splošno nacionalne potrebe.

In vendar je skrajni čas, da prenehamo s to svojo brezbrzičnostjo, zakaj na vseh koncih in krajih vidimo, kako delajo naši nasprotniki in kako držimo roke križem mi in se samo prepiramo. Zlasti pa občutimo težko disonanco med našim nedejem in agilnostjo nasprotnikov ob naši severni meji, ki še nikdar ni bila popolnoma naša in ki je danes manj naša ko po prevratu.

Nobenega upanja ni, da bi se to stanje skoraj izboljšalo, zakaj nikjer ni vidni niti pričetki organizacije našega obrambnega dela. V tem oziru smo celo znatno na slabšem ko pred vojno. Takrat smo poznali vsaj primitivno narodno obrambno delo, danes pa je to skoraj popolnoma izostalo. Zanašamo se samo na državo in na obstoječe razmere, pri tem pa pozabljamo, da je manjšinsko delo vedno odvisno od priprave inicijative in da je državna sila samo pomožno sredstvo. Boj za proučitev narodne zavesti se namreč vedno odloča le v ozkem družinskem krogu, kamor pa ima dostop edinele privatna inicijativa, nikdar pa državna sila. Manjšinski problem pa je v probuditvi nacionalne zavestnosti.

Skrajno žalostno je, da moramo konstatirati, da je ob naši severni meji vse polno rojenih Slovencev, ki niso nacionalno probujeni. Se bolj žalostno pa je to, da moramo ugotoviti tudi to, da je imelo tu ob severni meji slovensko in zlasti še jugoslovensko ime boljši sloves pred vojno, ko pa danes. Je temu v veliki meri vzrok politično hujšakstvo, ki ni nikjer tako razvito, ko ravno na naši severni meji. Pri zadnjih volitvah so skoraj vse stranke naravnost spekulirale na avstrijsko mentaliteto tamonjega prebivalstva in prigradilo se je celo, da so slovenske stranke z nemškimi in madžarskimi plakati diskreditirale svojo nacionalno čast. In brez potrebe! Zakaj Nemci so ostali zvesti svojim aspiracijam in izvoljeni nemški poslanec je bil najbolj zgovoren dokaz, da je umsko mišljenje nepremisljeno in da spada Spodnje Štajersko slej ko prej v pangermanski iredentistični okoliš.

Zgodovinsko dokazano dejstvo je, da sledi denacionalizaciji vedno tudi demoralizacija. Na Štajerskem je bilo to od nekdaj najbolj vidno. Čim bolj je bil ponemčen okraj, tem bolj je razsajal alkoholizem, tem več je bilo zločinov. Nasprotno pa je nacionalno probujenje vedno povzročalo tudi moralno ozdravljenje naroda, zakaj vsaka ideja narod dviga in vedno pače narod ko posameznik, če je izgubil spoštovanje pred samim seboj, če je izgubil svojo misel.

Manjšinsko delo ni zato samo nacionalno delo, temveč tudi naša vsega moralna delo, ker dviga moralnost naroda in ga obvaruje pred posu-rovelostjo. Vzrok več, da mu posvetimo svojo pažnjo in da ga zlasti ob severni meji obnovimo.

Treba pa si je biti na jasnem takoj, da je manjšinsko delo uspešno le, če je stvar vsega naroda. Le tako ima v sebi prepričujočo silo, le tako more delovati sugestivno na vse in prodreti tudi do najbolj odtujenih ognjišč. Danes so razmere vsled političnih strasti na severni meji tako žalostne, da je složno manjšinsko delo skoraj izključeno. Vsled mandatov vlada namreč na severni meji tako pretirano partizanstvo, da je skoraj vsako skupno delo onemogočeno. Res je sicer, da je v Mariboru že stvorjen narodni blok. Toda ta blok ni prodir v srca ljudi, temveč je plod samo politične aritmetike, povzročen od volilnega reda. Niti najmanj pa ni narodni blok pripomogel k organizaciji naših nacionalnih sil. Narodni blok bi moral biti le prva etapa h končnemu skupnemu nastopu, v resnici pa čutimo vsi, da je njegov namen z volitvami končan.

Kralj želi poslovno vlado. Pred rešitvijo krize.

Neutrlna vlada ali Davidovičeva vlada opozicijskega bloka.

Beograd, 15. maja. (B) V Beogradu je sinoči dopotoval naš pooblaščen minister v Berlinu g. Balugdžić. Takoj drugo jutro je posetil predsednika vlade g. Pašića. Ostal je z njim v zelo dolgem razgovoru. Iz razgovora s poslanikom Balugdžićem je g. Pašić dobil prepričanje, da se dela na sestavi nevtalne vlade, ki bi ji bil na čelu poslanik Balugdžić. Smatrajo, da je dal inicijativo za tako vlado kralj sam, ki je mnenja, da je to edini izhod iz sedanje situacije.

Beograd, 15. maja. (B) Po razgovoru s predsednikom vlade g. Pašićem je poslanik Balugdžić odšel na dvor, kjer je ostal na obedu pri kralju. Po obedu je trajal razgovor zelo dolgo, kako se naj najde izhod iz krize. Politični krogi trde, da je kralj že zavzel svoje stališče v tem zmislu, da se sestavi nevtalna vlada Balugdžićeva in da se konsultirajo o tem načelniki skupin.

Beograd, 15. maja. (B) Vaš dopisnik je v poslednjem trenutku zvedel, da se razven na nevtalni vladi dela posebno tudi na vladi opozicijskega bloka z Ljubo Davidovičem na čelu. Nevtalna vlada je le forma. Kralj je na današnji avdienci govoril z Ljubo Davidovičem mnogo o predstojeci vladi opozicijskega bloka. Naročil je Davidoviču, da mu v najkrajšem času odgovori, da-li si upa in more vzeti opo-

zicijski blok državo na svoje rame, da-li si upa in hoče udeležiti se vrhovne državne uprave in kakšno parlamentarno večino da ima. Opozicijski blok je nocoj o tem razpravjal in sklenil odgovoriti kralju, da ima do 169 poslancev, in sicer 32 demokratov (Davidovičeve skupine), 65 radičevcev, 11 zemljoradnikov, 24 klerikalcev, 18 muslimanov (Spaho), 8 Nemcev, 10 Džemijetovcev in 1 Romun. Od teh bi 74 poslancev (demokrati, klerikalci in Spahovci) delegiralo svoje člane v vlado, dočim bi ostalih 95 tvorilo podporno skupino. Opozicijski blok pričakuje, da bo g. Davidovič še jutri dopoldne, potem ko bo tako odgovoril kralju, dobil mandat za poslovno vlado opozicijskega bloka.

Beograd, 15. maja. (B) Po razgovoru z g. Balugdžićem je pozval kralj ob 16. uri g. Ljubo Davidoviča na dvor. V političnih krogih se je pričakovalo, da dobi Davidovič mandat za poslovno vlado. Vsaj radikali so dobili ta vtis. Vendar pa je bila nevtalna vlada z Balugdžićem na čelu predmet tega razgovora. Taká vlada bi se sestavila izven parlamenta, delovala pa bi v parlamentu. Od kralja je dobil g. Davidovič kratek rok za odgovor. Davidovič je izjavil, da se je situacija nagnila v prid nevtalni vladi, in da bo kralj še konzultiral načelnike skupin.

Posvetovanja o nameravani izvenparlamentarni vladi.

Beograd, 15. maja. (B) Po končanih avdiencah se je sestal ministrski svet na diskusijo o novo nastali situaciji potem ko je izrekel kralj željo, da se sestavi nevtalna vlada z g. Balugdžićem na čelu. Še predno bo pozval kralj radikalne politike na dvor, bo vlada formulirala svoje stališče in tako pripravila odgovor. Gotovi parlamentarni krogi so pesimistično razpoloženi napram nevtalni vladi. Demokrati verujejo bolj v poslovno vlado opozicijskega bloka.

Beograd, 15. maja. (B) Po povratku z dvora je g. Balugdžić dolgo konferiral z g. Pašićem v predsedništvu vlade, nato z g. dr. Lazo Markovićem in končno z g. Ljubo Davidovičem. Te konference se smatrajo kot želje g. Balugdžića, da zve razpoloženje posameznih predstavnikov opozicije.

Beograd, 15. maja. (B) Seja radikalnega kluba je pričela ob 12. uri pod predsedstvom Miladinovića. Ko je

dospel ministrski predsednik g. Pašić na sejo, je podal kratko poročilo o situaciji, rekoč: »Tendence je, da se na željo kralja sestavi nevtalna vlada, ki bi se ustvarila izven parlamenta, a bi delala v parlamentu. Razmišljajte o tej kombinaciji.«

Beograd, 15. maja. (B) Ljuba Davidovič je odšel z dvora v demokratski klub, kjer se je takoj vršila seja kluba, da se zavzame stališče demokratske stranke napram nevtalni vladi Balugdžića, ki bi se naj sestavila po želji kralja. Demokratski klub v tem pogledu še ni sklenil ničesar.

Beograd, 15. maja. (B) Predno je g. Ljuba Davidovič obvestil svoj klub, je obvestil načelnike opozicijskega kluba o želji kralja, da se sestavi nevtalna vlada izven parlamenta. Ko bodo načelniki opozicijskih klubov premotrlili to vprašanje, bodo informirali Davidoviča o svojem stališču napram nevtalni vladi, ki jo želi kralj.

Uspešen potek pogajanj z Madžarsko.

Beograd, 15. maja. (B) Pogajanja med našo in madžarsko delegacijo za ureditev nekaterih vprašanj se razvijajo zelo hitro. Podkomisija za ureditev vprašanja potnih listov med obema državama je svoja pogajanja že končala, tako da bo to vprašanje še tekom teh dni likvidirano.

OTVORITEV TELEFONSKEGA PROMETA Z REKO.

Sušak, 15. maja. (Z) Od danes je pričel telefonski promet med Reko in Zagrebom. Obenem je od jutri naprej dovoljeno carinjenje na Sušaku in so podvzete vse mere, kako bi se moglo iti pridobitnim oziroma gospodarskim slojem čimboli na roko.

In vendar ne bo po volitvah nemška fronta prestala, temveč njena sila se bo stopnjevala, kakor bo napredovala konsolidacija razmer v Avstriji in Nemčiji. Zavedati se moramo, da bo stanje za nas vedno težje, čim bolj se bo stopnjevala pomoč Avstrijcev in raj-hovcev našim Štajercem. Danes je zadnji čas, da se okoristimo od nemške nepripravljenosti, še par let zamujenih prilik in bitka bo za nas izgubljena.

INCIDENTI PRI EVAKUIRANJU MODOŠA IN PARDANJA.

Preiskala jih bo posebna komisija.

Beograd, 15. maja. (B) Sporazumno z romunsko vlado se bo sestavila v našem zunanjem ministrstvu mešana komisija, ki bo preiskala incidente o priliki evakuacije Modoša in Pardanja in celo stvar likvidirala v prijateljskem duhu, posebno še, ker se je na konferenci med gg. Ninčičem in Benešem konstatovalo, da so bili incidenti le krajevnega značaja, ki ne morejo vplivati na prijateljsko politiko med našo in romunsko vlado.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 15. maja. Napoved za 16. maj. Toplo, lepo vreme bo trajalo še nadalje, mogoče pa je, da bodo vmes nevlite.

Severna meja mora postati programna točka vseh slovenskih strank in njihovo vrednost ne smemo presojati samo po njenih volilnih govorih, temveč predvsem po njenem manjšinskem delu. Svojo politično zmožnost mora dokazati vsaka stranka v manjšinskem delu, zlasti pa v delu za našo severno mejo, ki bo v kratkem morala prestopiti najhujši pritisk okrepljenega nemškega naroda.

Tedaj bo odločeno o naši usodi!

Ugoden rezultat blejskega sestanka.

Službena komunikacija. — Odhod dr. Beneša v Rim.

Beograd, 15. maja. (B) Konferenci med čehoslov. in našim zunanjim ministrom sta se vršili ves včerajšnji dan in sicer prva na Bledu, druga pa v Boh. Bistrici. Včeraj popoldne sta bila oba ministra gosta pri kraljici. O teh konferencah je bil izdan sledeči komunikacija: »Bled, dne 14. maja 1924. Nocoj so se končale konference na Bledu med ministrom zunanjih del kraljevine SHS g. dr. Ninčičem in ministrom zunanjih del čehoslovaške republike g. dr. Benešem. Minister g. dr. Ninčič in čehoslovaški poslanik g. Šeba sta spremila g. Beneša v Bohinjsko Bistrico, od koder se je g. Beneš odpeljal naravnost v Rim. Razstane med gg. Ninčičem in Benešem je bil zelo prirčen. Obe strani sta bili s konferencah zelo zadovoljni.

ni. Ljudstvo na Gorenjskem je na potu z Bleda v Boh. Bistrico z navdušenjem pozdravljalo oba ministra zavezniške države. Povodom konference je dospelo na Bled mnogo tujih novinarjev, ki so z velikim zanimanjem sledili poteku konference. G. dr. Ninčič se vrne z g. Šebo jutri v Beograd.

Razven tega komunikacija je bil izdan še eden o rezultatih konference med gg. Ninčičem in Benešem. V tem komunikaciji se ugotavlja, da se je na konferenci, ki je trajala celo popoldne 13. maja in cel dan 14. maja, govorilo o političnih dogodkih v Evropi, ki so važni za obe državi. Razven tega se je sklenilo, da se vrši to leto konferenca Male antante sporazumno z Romunijo v Pragi.

Zračno oboroževanje Anglije.

London, 15. maja. (K) Macdonald je navajal v svojih izjavah v spodnji zbornici glede zrakoplovstva, da so nova letala določena, da prevzamejo službo v Indiji. Izvedba celokupnega načrta je pod kontrolo vlade. Za bodočo organizacijo zračne flote se bo ustvarila rezerva osebja in materiala. Izpopolnitev letalstva za prva tri leta bo zahtevala 1.200.000 funtov.

PREDSEDNIK COOLIDGE IN IZKLJUČITEV JAPONCEV.

Washington, 15. maja. (W) Predsednik Coolidge je povabil k sebi voditelje strank v reprezentantski zbornici in jim naznanil stališče vlade, po katerem bi se naj izključitev Japoncev od priselitve odložila do takrat, ko bodo diplomatska pogajanja končana.

POSLEDICA INCIDENTA MED RUSIJO IN NEMČIJO.

Berlin, 15. maja. (T) Načelnik policije Weiss je bil odpuščen za čas, dokler se popolnoma ne pojasni incident, ki se je dogodil med preiskavo na ruskem trgovinskem zastopstvu.

BOJI V TANGERJU.

Pariz, 15. maja. (T) Iz Tangerja poročajo, da izjavljajo ustaši, da so med zadnjimi boji vrgli Špance iz njihovih postojank pri Edi Messud ter jim vzeli 3 topove, 20 strojnih pušk, 600 pušk, 400 mezgov ter ujeli 450 vojakov.

FRANCOSKI SOCIJALISTI NE VSTOPIJO V VLADO?

Pariz, 15. maja. (K) V izjavah objavljenih v listu »Populaire« trdi Leon Blume, da bo na bodočem kongresu socijalno-demokratskih strank vztrajal na stališču, ki ga je zastopal že na marsejskem kongresu, iz katerega izhaja: 1. Kar se tiče udeležbe v novem ministrstvu, niso podane za socijalistične stranke tiste izredne okolnosti, ki jih predvideva amsterdamska resolucija. 2. Da bi bila udeležba združena z znatnimi težkočami tako za radikalno, kakor tudi socijalistično stranko. 3. Ako ostane socijalistična stranka izven vlade, bo lahko nudila trajnejšo in uspešnejšo podporo v smislu resolucije marsejskega kongresa v vsaki novi reformi in resnični demokraciji in v vsaki vladi, ki bi se odločila izvršiti tako delo, nego bi mogla to storiti v slučaju, da vstopi v vlado.

FRANCOSKI POSLANIK V ATENAH.

Atene, 15. maja. (T) Predsednik republike je danes sprejel francoskega poslanika Mascillija, ki mu je predložil poverljiva pisma.

SESTANEK VSEH ITALIJANSKIH BANK.

Rim, 15. maja. (T) Danes se je otvoril sestanek vseh italijanskih bank v prostorih bančnega zavoda »Banca d'Italia«. Prisotni so bili med drugimi Mussolini, finančni minister De Stefani, minister Corbino in ravnatelj banke »Banca d'Italia« Stringer.

PROSLAVA JOVANA SKERLIČA V BEOGRADU.

Beograd, 15. maja. (B) Danes se vrši v vseh beograjskih gimnazijah ter kulturnih in nacionalnih ustanovah proslava 10 letnice smrti velikega Jugoslovana in Srba Jovana Skerlića. Beograjski tisk posveča posebno pažnjo temu dogodku. Nocoj se vrši posebna proslava v znanstveni akademiji in na univerzi.

OTVORITEV MEDNARODNE KONFERENCE ZA PRISELJEVANJE V RIMU.

Rim, 15. maja. (T) Danes dopoldne je bila otvorjena na Kapitolu mednarodna konferenca za priseljevanje, na kateri je bilo zastopanih 59 držav. Navzoč je bil pri otvoritvi tudi kralj. Konferenco je otvoril rimski komisar senator Cremonesi ter dal besedo ministrskemu predsedniku Mussoliniju, ki je očrtal program konference. Ob 16. uri je konferenca nadaljevala svoje delo.

KONVENCIJA Z AVSTRIJO O POMOČI SIROMAŠNI MLADEŽI.

Beograd, 15. maja. (B) Danes dopoldne se je zaključila med našo državo in Avstrijo konvencija o pomoči siromašni mladeži. Pogajanja sta vodila avstrijski odpravnik poslov gosp. Hoffinger in profesor zagrebške univerze g. dr. Šilović. Jutri dopoldne ima biti konvencija podpisana.

Borzna poročila.

Beograd, 15. maja. (Z) Devize: Dunaj 0.11475—0.11485, Budimpešta 0 do 0.1075, Bukarešta 39.75—40.25, Italija 361.50 do 361.85, London 355.25—355.75, New York 81.40—81.50, Pariz 488—490, Praga 239.50 do 239.75, Solun 165—0, Švica 1438.50 do 1438.90.

Zagreb, 15. maja. (Z) Devize: Dunaj 0.11375—0.11375, Budimpešta 0 do 0.115, Bukarešta 39—42, Italija, izplačilo 359.90—362.90, London, izplačilo 353.50 do 358.50, London, ček 353.25—356.25, New York, ček 80.80—81.80, Pariz 484.70—489.70, Praga 238—241, Sofija 0—59, Švica 1435 do 1445, Švica, ček 1434—1444. Valute: Dolarji 79.75—80.75, avstrijske krone 0—0.1148, čehoslovaške krone 0—239, italijanske lire 356—359.

Trst, 15. maja. Devize: Zagreb 27.70—27.90, Francija 130—132, London 98.25—98.50, New York 22.45—22.60, Švica 396—399, Praga 66—66.50, Dunaj 0.0315 do 0.325, Valute: dinarji 27.70—28, avstrijske krone 0.0315—0.0325, dolarji 22.40 do 22.55, funt šterling 98.15—98.40.

Curij, 15. maja. Beograd 6.95, New York 564.50, London 24.67, Pariz 33.45, Milan 25.12, Praga 16.60, Budimpešta 0.0065, Bukarešta 2.85, Sofija 4.10, Dunaj 0.0079625.

Berlin, 15. maja. Beograd 5.255, Dunaj 5.98, Milan 18.95, Praga 12.46, Pariz 25.14, London 18.405, New York 4.19, Curij 74.41.

Praga, 15. maja. Beograd 42.675, Dunaj 4.82, Berlin 8.06, Rim 155.25, avstrijske krone 4.79, italijanske lire 154.75, Budimpešta 3.675, Pariz 207.25, London 148.675, New York 33.95, Curij 604.50.

Dunaj, 15. maja. Devize: Beograd 871—875, Berlin 16.35—16.65, Budimpešta 0.77—0.83, Bukarešta 353—355, London 310.500—311.500, Milan 3164—3176, New York 70.935—71.185, Pariz 4242—4258, Praga 2093—2103, Sofija 510—514, Curij 12.575—12.625, Valute: dinarji 868—874, dolarji 70.460—70.860, bolgarski levi 496 do 504, nemške marke 16.00—16.40, angleški funt 308.700—310.300, francoski franki 4205 do 4235, italijanske lire 3160—3180, romunski lei 349—353, švicarski franki 12.560 do 12.640, čehoslovaške krone 2077—2093, madžarske krone 0.75—0.81.

primeru omeji, v ta namen naj služijo

Gospodarstvo.

Trgovina z Albanijo z gledišča splošnega narodnega gospodarstva.

Pred nekaj dnevi smo priobčili v izveščku referat o trgovini v Južni Srbiji, ki je bil podan na gospodarski konferenci v Skoplju. Drugi, nič manj zanimivi referat skupljanske zbornice je trgovina z Albanijo, ki ga tudi priobčujemo v izveščku.

Trgovina z Albanijo, kakršna je sedaj, predstavlja zadnjo etapo razvoja v dolgi verigi predhodnih odnošajev. Vse ta razvoj moramo razdeliti na tri periode: na dobo transverzalnih cest, na dobo vertikalnih cest in na dobo obnove transverzalnih pri čemž močno razviti vertikalnih prometnih zvezah.

Doba transverzalnih cest.

Rimljani so zgradili tudi v Albaniji nekaj izbornih cest, ki so bile za prebivalstvo ogromnega pomena. Od teh cest sta bili zlasti važni cesti, ki je vezala Dračko pristanišče preko Ohrida, Bitolja in Soluna s Carigradom in pa Skadarsko-Prizrenska cesta, ki je vezala medovsko pristanišče po dolini Bojane s Skadrom in dalje po dolini Druma s Prizrenom, od koder je tekla čez v daljavo proti severu in jugovzhodu in je vezala Kosovo in Skopje z Jadranskim morjem.

Po teh cestah se je razvijal živahen promet in cvetela je trgovina z Albanijo in preko nje. Za danes te ceste nimajo več prave praktične vrednosti.

Doba vertikalnih cest.

Po osvojitvi Carigrada s strani Turkov so radi neprestanih bojev, ki so se odigrali na teritoriji današnje Južne Srbije, zlasti pa ob današnji albanski meji, izgubili transverzalne svoj gospodarski pomen velikega stila in so postale popolnoma lokalnega značaja. — Stara trgovina je bila radi neznošnih razmer uničena in te ceste so nehale vršiti svojo važno nalogo vezi zapada z vzhodom.

Turški naval na sever in pa nova orientacija bivše Avstro-Ogrske po sedemletni vojni z devizo prodiranja na Balkan so dvignili važnost vertikalnih dolin. Pot na vzhod z madžarskih in hrvaških ravnin po dolinah Morave, Nisave in Vardara na Carigrad in Solun je postala iz vojaških razlogov najvažnejša prometna arterija Balkanskega polotoka. Ob tej niti so pričeli nastajati novi viri gospodarskega življenja svobodnih narodov in držav.

Kolikor bolj se je dvigal evropski zahod kulturno in materijelno, toliko važnejše so postajale vertikalne ceste na Balkanu za izmenjo gospodar. dobrin.

Te vertikalne ceste, zlasti od Soluna do Skoplja in Bitolja, so bile važne tudi za transverzalne ceste. Blago, ki je prihajalo preko solunskega pristanišča v Skopje in Bitolji, je imelo zelo dober trg v Albaniji. Dasi ravno ni iz turške dobe na razpolago nobene statistike, vendar je gotovo, da je bila ta trgovina zelo živahna in da so v Albaniji zelo radi kupovali izdelke, ki jih je izvažala Avstro-Ogrska, zlasti hrvaške, slovenske in dalmatinske tovarniške in obrtne proizvode.

Bitolsko industrijsko združenje je sestavilo po podatkih še živih sodobnikov približno statistiko uvoza in izvoza v Albanijo preko Bitolja pred l. 1912. Po tej statistiki je dosegel izvoz na leto 8.705.000 in uvoz 1.940.000 do 2 milijona zlatih dinarjev na leto. Zlasti se je uvažala v Albanijo manufaktura, kolonijalna blago, žito in moka, steklo in izdelki, usnjeni izdelki, volneni in vrvarski izdelki, špirit, žganje in vse vrste alkoholnih pijač, cement, aluminisne barve itd. Izvažala pa je Južna Albanija

svoje surovine, tako živino in drobnico, surove kože, kože divjadi, voske in med, mlečne proizvode in oljčno olje. Podobno se je kretala trgovina tudi preko Skoplja, samo da je bil mnogo večji uvoz žita in moke v Albanijo.

Današnja trgovina z Albanijo.

Z ujedinjenjem ni pridobila nobena pokrajina v naši državi toliko, kakor Južna Srbija. Vse proizvode, ki jih rabi, dobiva sedaj direktno iz Zagreba, Novoga Sada, Ljubljane, Sarajeva, Osijeka in ne več s posredovanjem Soluna. Ta izprememba je tudi izpremenila poslovne zveze z Albanijo. Albanski konzumenti dobivajo blago iz severnih krajev naše države preko južnih krajev; ta trgovina bi bila še mnogo živahnijša, če bi ne bilo sprva raznih prometnih, kasneje pa tudi drugih ovir, kakor pomanjkanje denarja in neredov in nesigurnosti ob meji. Trgovinska bilanca iz leta 1922 nam zato še ne pokaže prave važnosti Albanije za našo trgovino. Tja se izvažajo vse mogoče blago: žito in mlevski izdelki, mesni izdelki, mineralna olja, milo, bombaž, kopolja, lan, železni izdelki, usnje, pleterni, lesni in glinasti izdelki, stroji, aparati, alkoholne pijače, kemijski in lekarniški predmeti, ščetke, izdelki iz kavičuka, kosti, rogovi, vrvi, papir itd. Po vsem tem je Albanija izboren trg za velik del naših pridelkov in izdelkov in pomeni rešitev za mnoge naše obrtnike in industrije.

V zadnjih letih je bilo izvedeno mnogo poskusov, da se omogoči povečanje trgovine z Albanijo, vendar večidel brezuspešno. Velika zapreka razvoju trgovine je pomanjkljiva javna varnost; pogosti napadi ne samo na posamezne potnike, temveč tudi na cele trgovske karavane in celo na velika moderna prometna sredstva, gotovo ne morejo vplivati vzpodbudno na razvoj trgovine v teh krajih. Tem nevzdržnim razmeram so v veliki meri krivi nenormalni odnošaji z Albanijo. Albanija je radi svoje zemljepisne lege brezpogojno navezana na tržišča v naši državi. Razne neprikladne administrativne odredbe pa onemogočajo veliki množici prebivalstva gorate Albanije, da pride brez sitnosti in stroškov v naše kraje. Radi tega položaja se pojavlja na meji nered, kajti če ne more Albanec dobiti z lepa, kar mu je treba za življenje, si skuša vzeti z grda. Zato bi bilo treba po mnenju skupljanske zbornice dovoliti z Albanijo prosto trgovino na najširši recipročni podlagi; to bi mnogo bolj odpravilo sedanje nered ob meji, kakor različne administrativne odredbe.

Druga, nič manjša ovira razvoju trgovine z Albanijo so slaba pota. Na obeh sektorjih, bitolskem in skopljskem, nimamo nobene dobre ceste. Zato se vrši promet deloma in v majhni meri z navadnimi vozovi na dveh kolesih, v večji meri pa celo potom konjskih karavan. Albanski trgovci rabi čisto nad 15 ur za transport blaga, ki bi ga sicer mogel zmagati pri malo boljših prometnih sredstvih v 2 do 3 urah. Po teh razmerah se tudi ravna povpraševanje v Albaniji in naša trgovina se nikakor ne more dovolj razviti. Neobhodno potrebno je, da se prometna sredstva izboljšajo. S tem bi se dosegel dvojen uspeh: Povpraševanje v Albaniji bi se povečalo, naša proizvodnja bi narasla in naše gospodarstvo bi se okrepilo.

Južni, bitolski sektor ima poleg tega in najmočnejšim trgovskim mestom Albanije, Korčom, ni direktno, temveč

mora iti preko grškega teritorija. To je še tem hujše, ker naši odnošaji z Grško še niso popolnoma urejeni. Zato bi bila tu potrebna zgraditev modernih, direktnih cest in tudi železnice. Zgraditi bi bilo treba železniški progi Bitoli—Ohrid in Uroševac—Prizren in pa cest v obe smeri.

Trgovinska pogodba z Albanijo bi brez dvoma mnogo pripomogla za povečanje blagovnega, kakor tudi osebnega prometa. Sedanje stanje, ko je meja zaprta in ko je treba dragih vizumov in potnih listov za prekračanje meje, zelo ovira razvoj prometa in uničuje gospodarstvo v obmejnih naselbinah ter tako škoduje celotnemu gospodarskemu razvoju.

Vrh vsega trpi trgovina v obmejnih krajih na pomanjkanju prikladnih skladišč, ki bi bila tembolj potrebna radi slabih komunikacij, sredstev in pa dragega transporta. Tako skladišča bi morala zgraditi država vsaj v večjih trgovskih centrih in bi predstavljala dobra aktivna državna podjetja, ki bi se kmalu amortizirala.

Hude težave ima promet z Albanijo tudi radi železniške zveze. Promet v Južno Albanijo gre v glavnem od Skoplja v Ohrid in Bitolji po ozkotirnih progah, ki so bile zgrajene med vojno za vojaške potrebe. Te proge so sedaj samo še malo uporabne, ker se vzdrževanje ni vršilo v polnem obsegu; poleg tega obratujejo samo odprti tovorni vagoni in ne prevzame država za poslano blago nobene odgovornosti. Če pristejemo k temu še popolno pomanjkanje skladišč, potem si lahko predstavljamo pomanjkljivost tega prometa.

Za našo trgovino z Albanijo je značilna statistika albanskega ministristva privrede, po kateri so v trgovini z Albanijo pred nami države, ki so mnogo bolj oddaljene od nje, ki imajo težavnejši dohod in ki poznajo razmere mnogo manj.

Na vsak način bo treba brez odlašanja izvesti potrebna dela, da se omogoči dober promet z Albanijo. Toda Južna Srbija ima za izvedbo teh del premalo kapitala; pomagati ji bo morala država in pa gospodarski faktorji iz drugih krajev države. Iz vsega pa sledi, da je Albanija za nas silno važno tržišče, ki ga je treba na vsak način osvojiti.

Tržna poročila.

ŽITO.

Novi Sad, 14. maja. Rž 260, ječmen 300, koruza 225—231,5, moka 485, 425, 435. Celotni promet 63 vagonov, od tega 56 vagonov koruze.

Budimpešta, 13. maja. (V tisočih madž. kron) Pšenica 352,5—352, rž 320—325, ječmen za krmo 300—310, za pivovarne 325—350, oves 335—345, koruza 270—272,5, otrobi 230—240, lucerna 10—11.

× Bolgarska koruza v Beogradu. Pred štirimi dnevi je prišlo v Beograd 60 vagonov koruze iz Bolgarske. Koruza so razdelili med prebivalstvo v poplavljenih krajih.

× Carinski dohodki v tretji dekadi aprila 1924. so znašali 37.077.056 dinarjev. V drugi dekadi so znašali 52.9 milijona in v prvi 53.9 milijona, skupaj v aprilu 143.913.668 dinarjev. V tretji dekadi aprila lanske leto so znašali dohodki nekaj na 41 milijonov, v drugi nad 40 in v prvi 34.7 milijona, skupno v aprilu lanske leto 125.222.125 dinarjev. Leto je dala v tretji dekadi aprila največ zagrebška carinarna na južnem kolodvoru (nad 7.2 milijona dinarjev). Ljubljanska carinarna je na drugem mestu (3.228.903 dinarjev), na tretjem pa beograjska kolodvorska carinarna (2.6 milijona). Mariborska carinarna je dala nad 2.2 milijona, carinarna v Gornji Radgoni 175.141, na Jesenicah 482.138, v Kopivnici 607.533, na Rakeku 807.138, v Celju 512.417 dinarjev.

× Prošnje za industrijsko sol. Prošnjam za nakazilo industrijske soli je priložiti sledeče dokumente: Overovljenje pristojne trgovske in obrtniške zbornice; potrdilo o plačnem davku (sedaj za prvo polletje 1924); potrdila o porabi na podlagi zadnje nakaznice dobavljene industrijske soli.

To in ono.

Ameriška justica.

Evropejci smo vajeni gledati na Ameriko kot deželo vsega dobrega, lepega in pametnega. Toda v zadnjem času se slišijo stvari, ki pričajo, da žive tudi v Ameriki samo ljudje, in da se tudi tam preko morja včasih pripeti nekaj, kar bi se v Evropi sploh ne zgodilo.

Tako je vzbudila v ameriških listih splošno ogorčenje izvršitev smrtnih obsodb nad šestimi Italijani. Teh šest Italijanov je vmiomlo pred tremi leti v neko banko mesta Amite v Louisiani. Pri njihovem poslu pa jih je zasačil neki gostilničar Calmes, ki je bil pri tej priliki ustrelen. Policija je takoj prišla z zasledovanjem s pomočjo policijskih psov. Psi je dovedla sled v okolico mesta, kjer so iztaknili vseh šest vmiomilcev. Bili so zaprti in predani preiskovalnemu sodniku. Toda kljub vsej spretosti se mu ni posrečilo izslediti pravega morilca gostilničarja Calmesa, ki je imel eno rano. Italijani niso hoteli izdati svojega tovariša, ali pa tudi sami niso vedeli, kdo je pravzaprav streljal.

Na Veliki petek pa je prošil eden izmed njih, Leona, za duhovnika, da bi se izpovedal. Spovedniku je med drugim zaupal, da je on ustrelil Calmesa. Spovednik je bil mnenja, da mu ne more dati odvze, dokler ne pove tega tudi sodniku in s tem reši svoje nedolžne tovariše. Leona je to storil. Kljub temu pa je guverner države Louisiane potrdil smrtno obsodbo vseh šestih Italijanov.

Justifikacija se je izvršila pod senzacionalnimi okoliščinami. Dvorišče, kjer se bila postavljena vešala, so obkolili oddelki vojakov in branili dostop mnogobrojnemu občinstvu. Med potjo k visilicam si je en obsojenec zabodel nož v srce in tako zbežal sramotni smrti. Z ostalimi pa je imel krvnik težak posel. Dva obsojenca sta rjula kot blazna, se vrhla na tla ter se na vse mogoče načine branila pred zadnjo uro. Krvniku je morala prisikčiti na pomoč nekaj vojakov, ki so odnesli nesrečneža na visilice in jima zadržali vrh okoli vratu. Občinstvo se je zgrajalo in krivica, ki se je zgodila petim žrtvam, je vzbudila splošno ogorčenje v vseh državah Združenih držav.

Grozodejstva kanibalizma.

Kljub strogim odredbam evropskih držav, ki so jih uvedle v svojih kolonijah proti kanibalizmu, se vendar še dandanes dogaja, da se divji narodi tintamaste dobe s človeškim mesom. Da kanibalizma ni mogoče popolnoma zatreti, ni krivo samo to, da je tem ljudem človeško meso največja slaščica, ampak stoji v ozadju še drugi religiozni motivi. Kanaki ali Papuanci v Južnem morju so n. pr. mnenja, da postanejo oni, katere pojedjo, na drugem svetu njihovi sužnji, na drugi strani pa so tudi zaverovani v praznovanje, da preide moč vsakega pojedenečega človeka na onega, ki ga poje, n. pr. deset drugih moških, misli, da je potem močan za deset moči. Temu primerno se ga tudi res boje njegovi tovariši. Stari jedo dalje radi mlade ljudi zato, ker mislijo, da se s tem pomladi ne samo telesno, ampak tudi spolno. O tigrjih je znano, da človeka navadno ne napadajo, če pa slučajno kak tiker vlovi človeka in ga poje, dobi strastno poželenje po človeškem mesu in sploh noče več okusiti druge hrane. Skoro ravno tako je tudi pri človeških ljudozdrčih. Iz vseh teh navedenih razlogov kanibalizma je razvidno, da je boj Evropejcev z njim zelo težaven.

Kako grozno in ogabno je kanibalstvo opisuje nazorno nemški raziskovalec Burger. Bil je pred vojno na otočju Južnega morja in bil sam navzoč pri neki ekspediciji, ki je bila prirejena v svrhu kaznovanja kanibalov radi najhujših zločinov. V bližini obale na Novi Britaniji je stanoval nek pokristijanjen Papuaneec s svojim sinom, ter imel lepe nasade kokosovih palm itd. Nekega dne zgodaj jutraj, ko je še spal v svoji koči, so ga nenadoma in nepričakovano napadli Suviti, neko divje gorsko plemo, pod vodstvom svojega poglavarja Mburutkama, ubili njega in sina ter ju potem prevezana za roke in noge obesili na bambusove droge ter odnesli kakor prašiča v gorovje, v gozd, kjer so ju pojedli. Razrezali so najprej z noži pripravljenimi iz bambusa njuni trupla na kose in potem te kosce spekli na razbeženih kamnih ter jih povžili. Glavo je dobil poglavar Mburutkam in lepo posrebral možgane, ki veljajo za največjo slaščico.

V nekem drugem kraju so pokali in pojedli neko večjo družino, le najmanjšega, kakih osem let starega fanta so pustili, moral pa je zato jesti z njimi meso svojega lastnega očeta. To je pač višek grozote, ki presega gotovo surovost in grozotnost naj-

bolj divjih živali, kajti znano je, da se živali trupel svojih staršev in sorodnikov ne dotaknejo. Pred leti so isti Suviti napadli misijonsko postajo Sv. Pavel ter poklali in pojedli vse misijonarje in redovnice. Kolonialna oblast je radi prvo navedenega najhujšega kanibalskega zločina poslala proti Suvitom kazensko ekspedicijo, ki je postreljala več kanibalskih poglavarjev in med njimi tudi omenjenega Mburutkama. Po tej ekspediciji je kanibalstvo nekaj časa prenehalo, pozneje pa so se dogodili zopet novi slučaj in odposlane so bile nove kazenske ekspedicije. V notranjosti otoka, kjer sploh še ni bilo Evropejcev pa divja kanibalstvo tajno še vedno kakor v najstarejših časih. Le na obalah, kjer stoji domačini pod neprestanim nadzorstvom belih in so večinoma tudi pokristijanjeni, se slučaj kanibalstva ne dogajajo več. Kakor v Južnem morju obstoja kanibalizem še danes tudi v nekaterih divjih predelih Avstralije, Afrike in Južne Amerike.

Dvakrat na smrt obsojen.

Dolgo iskani zločinec Leclercque je bil pred nekaj dnevi obsojen še drugič na smrt.

Leta 1917 je bil Leclercque uslužben kot vrtnar pri neki bogati vdovi. Njen denar ga je tako mikal, da jo je sklenil umoriti. Vendar pa se mu je poizkus ponesrečil, zločinca pa se je posrečilo v pravem času prijeti. Po nekaj mesecih preiskovalnega zapora se mu je posrečilo zbežati. Ko se je nekoč šel po ulicah Olse, ga je spoznal neki stražnik in ga skušal na svojo nesrečo prijeti. Zločinec pa je ga spretno sunil z nožem v prsa in ga smrtno ranil. Deset mesecev pozneje so ga zalotili v stanovanju polkovnika Coerreta ravno v času, ko je hotel odnesti nekatere vrednostne stvari. Tudi tokrat je imel srečo in se je rešil z dvema streloma, ki jih je oddal na starega vojaka.

Dva dni kasneje so ga končno prišli orožniki v Moulicent. Sreča pa mu je bila očitno naklonjena, kajti medtem, ko so ga peljali v zapore, je ubil spremljajočega policijskega uradnika z debelo železno palico. Še istega dne ga je prijel neki poročnik, potem ko ga je ranil s samokresom. Proces se je vršil najprej pred poroto v Orneju. Sodba se je glasila: dosmrtna ječa, poostrena s pristilnim delom. Druga instanca je razveljavila obsodbo nižjega sodišča in znižala kazen na dvajset let ječe. Obsojen je bil seveda samo za zločin, izvršene v okraju Orne. Po obsodbi je bil odveden k sodišču Chartre, kjer se je moral zagovarjati za zločin. Simuliral je umobolnost; vendar brez uspeha, kajti sodni psihiater je ugotovil, da je zločinec povsem normalen. Poročniki so ga obsodili na smrt. Zločinec pa je imel zopet enkrat srečo. Pri krivdoreku se je namreč utihotapila formalna napaka. V svojem odgovoru na stavljena vprašanja je namreč napisal »da, soglasno«, mesto »da, z veljo«; radi te besede je višja instanca razveljavila sodbo iz formalnih razlogov.

Tedaj pa je Leclercque naenkrat spreminil svojo vlogo. Predstavil se je kot nesrečno žrtev usode. Bajc ni nikdar skušal umoriti svoje delodajalke. Imel je slučajno v rokah velik nož in stara ženska, ki je precej kratkovidna se je zaletela vanj. Tudi mu ni nikdar padlo v glavo streljati na polkovnika. Kljub temu pa je bil pri ponovni razpravi obsojen na smrt.

Kino „Ljubljanski dvor“.

Petek 16., sobota 17. maja

Velik film iz milijarderskih krogov

Peta ulica

Moderna elegantna drama v 6 dejanjih. V glavni vlogi priljubljena krasotica

Lucie Doraine.

Predstave ob 3., 5., 8. in 9. uri.

Kala je bila sicer divja, grda opica, toda s Tarzanom je bila dobra in v njegovih očeh je bila lepa. Razpisno ji je izkazoval, ne da bi sam vedel, vse spoštovanje in ljubezen, ki je normalen angleški mladenič izkazuje svoji materi. Nikdar ni poznal druge matere in tako je bila Kala deležna vsega, kar bi pripadlo lepi ljubeznivi lady Alice, če bi ostala živa.

Po prvem izbruhu svoje bolečine se je Tarzan poskušil zopet zbrati. Vpraševal je soplemenjake, kako je bila Kala umorjena in izvedel vsaj toliko, kolikor je njihova pomanjkljiva govorica lahko izrazila.

Toda njemu je zadostovalo. Izvedel je namreč, da je prišla tuja, gola črna opica s peresi na glavi, ki je s tenko vejo razširjala smrt in potem zbežala s hitrostjo Barasa, jelena.

Tarzan ni čakal. Skočil je na veje dreves in se zadrževal skozi gozd. Poznal je vse ovinke slovo poti, po kateri je zbežal Kalin morilec. Ker je črni vojščak bežal najbrže tod, ga je lahko še ujel, če je hitel skozi džunglo kar počez.

Ob strani je imel lovski nož svojega neznane- ga očeta, na plečih zvito močno vrv.

Čez eno uro je prišel zopet na pot. Zlezal je na zemljo in skrbno preiskoval tla.

V mehkih tleh ob robu potoka je našel iste sledove, kakor jih je le on puščal za seboj, toda mnogo večje. Ob tem pogledu mu je pričelo utripati srce. Kaj bi bilo mogoče, da bi bila to sled človeka, pripadnika njegove lastne rase?

Sled je šla v dve smeri. Gotovo se je sovražnik vrnil po isti poti, odkoder je prišel. Ko je Tarzan preiskal mlajšo sled, se je od roba nežnega vtisa odkrutila zemlja — dokaz, da je bil še svež, in da je dotičnik šel šele pred kratkim tod mimo.

Tarzan se je zavihtel zopet na drevje in nadaljeval svojo pot v višini, kolikor mogoče hitro in brez šuma.

Imel je približno eno miljo za seboj, ko je naenkrat uzrl pod seboj, črnege vojščaka, ki je stal pred malo jaso. V roki je držal tenak lok, s katerim je izstrelil smrtonosno puščico.

Njemu nasproti je stal Herta, mrjasec, s povešeno glavo in ves penast, pripravljen za napad. Tarzan je strmeč opazoval čudno bitje pod seboj. Po postavi mu je bil podoben, toda po obrazu in barvi je bil za toliko različen. V svojih knjigah je videl slike črncev, toda kako so se razlikovali ti mrtvi odtisi od tega gladkega, grdega, črnege bitja, ki je živeło.

Dočim je mož napenjal lok, je spoznal Tarzan v njem črnca in strelca iz svojih knjig.

Kako čudno! To odkritje ga je tako razburilo, da bi skoro izdal svojo prisotnost.

Med tem so se razvijali dogodki pod njim. Mišičasta črna roka je izstrelila puščico in Tarzan je videl, kako se je bliskoma zadržal v mrjaščev vrat.

Komaj je puščica zapustila lok, je Kulonga vtaknil že drugo noter, toda mrjasec Horta je tako urno navalil nanj, da ni imel več časa, izstreliti jo. Skokoma je planil črnc na žival in ji z neverjetno spretnostjo zasadil drugo puščico v hrbet.

Potem je Kulonga skočil na bližnje drevo.

Horta se je obrnil, da bi zopet napadel svojega sovražnika; napravil je par korakov, omahnil in padel. Par trenutkov so mišice še drhtele, potem je mirno oblašal.

Zdaj je Kulonga splezal z drevesa.

Z nožem, ki ga je imel ob strani, je izrezal par kosov mesa iz mrtvega mrjaseca. Potem je napravil ogenj, spekel meso in ga pojedel. Za ostalo telo se ni zmenil.

Tarzan ga je pazljivo ogledoval. V njegovih divjih prsih je sicer besnela želja, da bi črnca ubil, toda še večje je bilo poželjenje, da bi se učil. Hotel je črnca nekaj časa slediti, da vidi, odkod je prišel. Pozneje ga ob primernih prilikah lahko ubije, kakor hitro odloži lok in smrtonosne strelce.

Ko se je Kulonga najedel in izginil za bližnjim ovinkom, se je Tarzan mirno spustil na tla. S svojim nožem je izrezal par kosov mesa iz mrjaseca, toda ni jih spekel.

Ogenj je videl doslej je takrat, kadar je blisk Ara razdejal kakšno veliko drevo. Da lahko

ustvarja kakšno bitje v džungli rdeče in rmene plamene, ki požirajo les in puščajo le prah za seboj — to je Tarzana silno presenetilo. Posebno pa mu ni šlo v glavo, zakaj si je črnc pokvaril svoj slastni obed in molil meso v slepečo vročino. Mogoče je bil Ara strelčev prijatelj, ki je delil hrano z njim.

Pa naj bo kakor hoče, Tarzan ni hotel svojega dobrega mesa tako neumno pokvariti. Hlastno je pogoltnil pošten kos surovega mesa in ostanek je položil kraj steze, da ga vzame s seboj na povratku.

Potem si je lord Greystoke obrisal mastne prste ob naga stegna in se napotil za Kulongo, sinom poglavarja Mbonge. — Isti čas je sedel v daljnem Londonu drugi lord Greystoke, mlajši brat očeta resničnega lorda Greystoke, v klubu in pošiljal svojo porcijo nazaj v kuhinjo, ker ni bila dobro prepečena; in ko je pojedel, je vtaknil svoje prste v skodelo, polno dišeče vode in se obrisal v snežnobelo brisačo iz damasta.

Cel dan je sledil Tarzan Kulongi in plaval nad njim po drevju kakor hudi duh. Se dvakrat ga je videl izstreliti smrtonosno puščico, enkrat nad hijeno Daugo, drugič na opico plezalko, Manu.

Obe živali sta bili takoj mrtvi, ker je bil strup Kulonge svež in je povzročal takojšnjo smrt.

Tarzan je mnogo razmišljal o tem čudnem načinu ubijanja, ko je sledil črnca v gotovi oddaljenosti. Tenka puščičina konica se mu je zdela prslaba, da bi povzročila smrt, kajti velike živali džungle odnesejo večkrat v svojih bojih težke rane, na si skoro zmirom zopet opomorejo

Izpred sodišča.

PRETEPAČI.

Delikti, s katerimi imajo dandanes sodišča največ opraviti, so: telesne poškodbe, tatvina in žaljenje uradnih oseb. To je, popularno izraženo, posledica vojne in razmer, v katerih živimo. Tako je stal tudi današnji dan pred okr. sod. pod egido pretepev in tatvine.

1. Dva obrtnika iz Št. Jakobskega okraja.

P. P., mesar, trikrat predkaznovan, živi že delj časa v hudem sovraštvu s brivcem H. D. Zato ga je pred kratkim brez vsakega nadaljnjega povoda atakiral ponoči v kavarni Vospersnik, ter ga sunil s pestjo v brado. Vsaj tako trdi H. D. in pravi: »Poškodoval me sicer ni, samo v jezik sem se ugriznil; no — mislil sem si — sedaj je stvar končana, dal mi je, kar mi je obljubil.« Pa se je mož zmotil. Ren-

contre se je po policijski uri na cesti nadaljeval.

Kot priča zaslišan izpove brivec, ki je bil — mimogrede omenjeno, že sam enajstkrat predkaznovan, — da je bil sicer nekoliko pijan, a se kljub temu dobro spominja, da se je vršila stvar tako, kakor bo on povedal, ter pové: Jaz sploh nisem nikak pretepač. Niti v kavarni nisem reagiral. Ključ sem na cesti svojega prijatelja V., ki je z nekom govoril. Kar naenkrat me udari obdolženec od zadaj z neko stvarjo — bil je najbrže »boksar« — s tako silo po glavi, da sem se zgrudil in hudo krvavel. S takim udarcem se lahko človeka ubije. — Zahtevam 1000 Din za bolečine...

Sodnik: Ampak D., Vi ste bili že enajstkrat kaznovan radi takih pretepev. Vam ni dosti verjeti.

Priča: O ne, zaradi drugih reči. — Priča J. V., čevljarji mojster izpove, da je videl, oziroma slišal, da sta se

nasprotnika v kavarni prepirala, sunka v brado pa ni videl. Glede dogodka na cesti izpove v bistvu kakor privatni udeleženec, samo tega ne ve, če je imel obdolženec v rokah kako orodje ali ne.

Ker se obdolženec zagovarja v tem smislu, da prizna, da je dal D.-u »jedno okrog ušes« in ga je samo slučajno odrinil od sebe, da je padel, ter pri tem dobil poškodbo na obrazu, ki so trajale 14 dni in se sodišče na podlagi dosedanjih izpovedi ni moglo o stvari še dovolj prepričati, se obravnava preloži v svrhu zaslišanja nadaljnjih prič.

2. Alojzij Moškerc.

Ta je dal na svojega bratranca pet strelcev (ne da bi ga zadel). Z zadelo se je prvotno pečalo dež. sodišče, pa jo je odstopilo okrajnemu, in to obsodi danes fanta radi prestopka po § 431 k. z. na skrajno milo kazni 3 dni z dvema postoma in enim

trdim ležiščem. Dečko pa niti s to kaznijo ni zadovoljen, zato ga sodnik vpraša, če misli, da bo dobil od sodišča mogoče »medaljo, ker je fess šic«, nakar Moškerc umolknje in odide.

3. Fantovski pretep v Sostrem.

Kakor že večkrat pod Golovcem, so se stekli fantje v Sostrem med seboj in s fanti iz okolških vasi. Stvar je bila precej nevarna. Oboroženi so bili »kakor za vojsko« z revolverji in noži. Padale so zausnice, in delili so se sunki z nožem, toda za justico je bil končni rezultat minimalen.

Kot obdolženca stojita namreč danes pred okr. sodiščem samo Gašperšič Franc in Smrekar Karol iz Štepanje vasi.

Obadva sta dobila sicer sunke z noži v bedra, toda storilec ni bilo mogoče izslediti. Ker pa se vsaj njima da dokazati par malenkosti, sta bila obsodena in sicer: Gašperšič po § 411 (lahka telesna poškod-

ba) na 100 Din globe, v slučaju neizterljivosti pa na dva dni zapora ter 50 Din odškodnine za bolečine. Smrekar pa po čl. 2 in 4 k. z. o posesti in noši orožja takisto na 100 dinarjev, oziroma dva dni zapora.

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

»STENICOL«

Najboljše sredstvo proti steniciam.

Glavna zaloga A. Kanc, Ljubljana.

»STENICOL«

Zastoni Vam

blaga za obleko in perilo nikdo ne

dá,

toda po izredno nizki ceni ga dobite pri

tvrdki

„Danica“

Maizell & Rajšeli,

Ljubljana, Turjaški trg 1 (bivša Preskrbovalnica)

Velika zaloga najrazličnejšega manufakturnega in galanterijskega blaga ter usnja vseh vrst. — Vsak si naj ogleda. — Krojači in preprodajalci poseben popust.

Čenjenemu občinstvu v'adno sporočam, da sem otvoril

podružnico

na Marijinem trgu šte. 2. nasproti frančiškanske cerkve, kjer bom imel vedno na zalogi iste izdelke, kakor v svoji pekarni na Gosposvetski cesti šte. 7.

Priporočam se za obilen obisk ter zagotavljam v naprej točno in solidno postrežbo.

VILJEM BIZJAK,

parna pekarna

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 7.

MERAKL

BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE, KISTOVE I JAMAČNO CISTI FIRNIS NAJBOLJE KAKVOČE NUDI

MEDIČ-ZANKL

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA

CENTRALA

MARIBOR

PODRUŽNICA

NOVI SAD

SKLADIŠTE

TVORNIC:

LJUBLJANA-MEDVODE

„ELIN“ družba za električno industrijo d. z o. z.

Gradi električne centrale in naprave. — Velika zaloga motorjev in električnega materiala. — Cene izredno nizke. — Postrežba točna. — Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska c. 1, telef. 88.

Maribor, Vetrinjska ul. 11, telef. 239.

Pozor krojači, šivilje in dame, ki želijo same izdelovati garderobol

Pomladni krojni tečaj za moško in damsko garderobo se prične dne 20. maja. Vodstvo je dobilo za pomladno sezijo iz inozemstva najmodernejše moške in damske modele iz prvih svetovnih Akademij in je sistem kroja, da se izreže iz 2-70 m moška obleka, 2-70 do 3 m damski kostum. Vsak učenec dobi ob zaključku tečaja spričevalo in učno diplomu. Kroj je zelo praktičen in se lahko navadi vsaka dama tekom tečaja krojiti. Vpisuje se dnevno od 8.—12.—, 2.—6. ob nedeljah od 9.—12.—.

Konces. krojna modna šola
Ljubljana, Zidovska ulica 5,
v veži na levo.

Skladišče in zastupstvo strojev za pisanje

„UNDERWOOD“

nadalje karbo papir, vrpce za sve sustave, Mali ručni „UNDERWOOD“ u kovčegu, praktičan za putovanje

„Underwood“, Zagreb, Mesička ul 1

Jadranska banka, d. d. Beograd

Dejniška glavica: Centrala (začasno) Ljubljana Din. 60,000.000 Rezerve: Din. 32,515.000

Podružnice:

Beograd	Dubrovnik	Korčula	Ljubljana	Sarajevo
Bled	Ercegovci	Kotor	Maribor	Split
Cavtat	Jelsa	Kranj	Metković	Šibenik
Celje	Jesenice		Prevalje	Zagreb

Naslov za brzojave: JADRANSKA

Amerikanski oddelek — Potniški urad

INOZEMSKA ZASTOPSTVA: ITALIJA: Banca Adriatica, Trst, Opatija, Zadar. AVSTRIJA: Adriatische Bank, Dunaj. JUŽNA AMERIKA: Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Porvenir, Puerto Natales.

AFILACIJA: Frank Sakser State Bank, 82 Cortland St. New York City.

Banka ima prvovrstne zveze v vseh glavnih mestih sveta in se peča z vsemi bančnimi posli.

SPLOŠNA KNJIŽNICA

Št.	Ime	Broj.	Vez.
1.	I. Albrecht: Ranjena gruda, izvirna povest, 104 str.	Din 12—	Din 17—
2.	Rado Murnik: Na Bledu, izvirna povest, 181 str.	16—	22—
3.	I. Rozman: Testament, ljudska drama v 4 dej., 105 str.	12—	17—
4.	Cvetko Golar: Poletno klasje, izbrane pesmi, 184 str.	20—	26—
5.	Fran Milčinski: Gospod Fridolin Zolna in njegova družina, veselomodre črtice I., 72 str.	8—	13—
6.	L. Novák: Ljubosumnost, veseloigra v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač, 45 str.	6—	11—
7.	Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Uta, 111 str.	12—	17—
8.	E. Gaboriau: Akt šte. 113, roman, poslov. E. V., 536 str.	22—	28—
9.	Dr. Fr. Veber: Problemi sodobne filozofije, 347 str.	24—	30—
10.	I. Albrecht: Andrej Ternouk, religiozna karikatura, 55 str.	6—	11—
11.	Pavel Golia: Peterčkove poslednje sanje, božična povest v 4 slikah, 84 str.	12—	17—
12.	Fran Milčinski: Mogočni prstan, narodna pravljica v 4 dejanjih, 91 str.	12—	17—
13.	V. M. Garšin: Nadežda Nikolajevna, roman, poslovenil U. Zun, 112 str.	10—	15—
14.	Dr. Karl Engliš: Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str.	26—	32—
15.	Edmond in Jules de Goncourt: Renée Maupérin, roman, prevel P. V. B., 239 str.	15—	21—
16.	Janko Smeček: Življenje, pesmi, 112 str.	15—	20—
17.	Prosper Mérimée: Verne duše v vica, povest, prevel Mirko Pretnar, 80 str.	9—	14—
18.	Jarosl. Vrhlický: Oporoka lukovskega grajščaka, veseloigra v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač, 47 str.	6—	11—
19.	Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon, dramatska bajka v 5 dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 str.	16—	22—
20.	Jul. Zeyer: Gompači in Komurasaki, japonski roman, iz češčine prevel dr. Fr. Bradač, 154 str.	14—	20—
21.	Frid. Zolna: Dvanajst kratkočasnih zgodbic, II., 73 str.	8—	13—
22.	L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, poslovenil Fr. Pogačnik	14—	20—
23.	Sophokles: Antigone, žalna igra, posl. C. Golar, 60 str.	9—	14—
24.	E. L. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev, I. del (v tisku)		
25.	E. L. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev, II. del (v tisku)		
26.	L. Andrejev: Črne maske, drama, poslov. Jos. Vidmar, 82 str. broš.	12—	17—

Znanstvena zbirka (veliki 8° format):

Št. 1. Dr. L. Cermelj: Boškovičev nauk o materiji — prostoru — času v luči relativnostne teorije, 52 str. 16— 23—

Za vsak zvezek je računati po Din — 80 poštne in odpravnine.

Naročila sprejema: Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg 8.

IV. JAX in sin

Ljubljana
Gosposvetska c. št. 2

priporoča svojo bogato zalogo

pisalnih strojev

„ADLER“ in „URANIA“

šivalnih strojev

za rodbine in obrt ter

voznih koles

Styria — Dürkopp —

Orožno kolo (Waffenrad).

: Ceniki zastoni in franko. :

Izšla je zanimiva narodno-gospodarska knjiga:

Dr. Karol Engliš: DENAR

v slovenskem prevodu dr. Albin Ogris.

Siršim krogom inteligence kot orientiralen spis o denarju koristen svetovalec. Knjiga je izšla v okviru „Splošne knjižnice“, kot 14. zvezek in obsega 236 strani.

Cena: broš. Din 32— vez. Din 26—

Naročila sprejema: Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

Prodajam

Parni kotel

ležeči, plamenogrejni, 14 m² kurilne plošve, 5 atm., sistem Wagner po zelo ugodni ceni takoj na prodaj. Ponudbe je poslati na Mestno plinaro, Maribor.

Sir

1/2, Emezdole, Groyer, Traipist (polnomasten), po pošti od 5 kg naprej kupite vedno najceneje v mikarini Ivan Kos. Bohoričeva ul. 28, Ljubljana.

Lepa vrtnarija

s celim inventarjem, na jako prometnem kraju v Mariboru se radi boleznijo ugodno prodajo. Stanovanje takoj na razpolago. Poizve se prig. Andrej-u Šošič-u, Maribor, Trdinova ul. št. 3.

Mal lokal

v sredini mesta na prometnem kraju v Ljubljani se išče za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Lokal«.

Gostilničarji pozor!

Vsled selitve trgovine razprodajam po najnižjih cenah prvovrstna ljutomerska in haloška vina letnik 1921, 1922 in 1923 od 58 litrov naprej. Gjuro Valjak, Maribor, Milinska ulica 2.

Lep zidani,

z opako kriti paviljon s celim inventarjem na ljubljanskem sejmišču poci na prodaj. Ponudbe poslati na naslov: Gjuro Valjak, Maribor.

Mala hiša

z dvema stanovanj in kletjo, poleg tudi vrt, se prodaja v bližini Garnizijske bolnice v Ljubljani. Naslov v upravi lista.

Motorno kolo

Puch 3 1/2, PH, vse v dobrem stanju, prodajam za 7.000 Din. Zelena jama 198, Ljubljana.

Novo pohištvo

za jedilno sobo, moderno in solidno izdelano, kakor tudi druga stanovanjska oprema se prodaja za nizko ceno. Avgust Černo, Zg. Šiška 122.

„Tarzan“

I. in II. del v nemškem prevodu se dobi za nizko ceno v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Kupim

Kleparne stroje,

rabljene, kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Stroj«.

Službe

Knjigovodja

izkušen bilancist bi se rad zaposljal po nekaj ur na dan. Samo resni reflektanti naj se blagovoljivo oglašajo pod »Točnost« na upravo lista.

Citre poučuje

z prvovrstnimi uspehi gospod. Hodi tudi na dom. Honorar od ure 6 Din. Ponudbe pod »Pouk« na upravo »Nar. Dnevnika«.

Gaterist,

samski, se išče za žago venetjanko, — več mora biti brusiti žage. Nastop takoj. Ponudbe na Dr. Šandor Goyan, Zagreb, Akademski trg.

Maser

za rezanje kurjih očes se sprejme. Ponudbe: Kopališče »Slon«, Ljubljana.

Želim

korespondence, francoske in nemške radi vežbanja tudi v zamenjo za srpsko-hrvaško. Cenj. ponudbe pod »Lingvistica« na upravo lista.

Potnika

ali zastopnika z dobro provizijo iščemo za obiskovanje trgovin z mešanim blagom, kateri bi vzeli na pot tudi našo kolekcijo. Ponudbe na trgovačko podružnico K. Mahorič, Zagreb, Petrova ulica 35.

Dopisi

Gospod

dobro situiran, star 25 let, želi znanja v svrhu ženitve z enako gospodinjico. Šivilje imajo prednost. Ponudbe pod »Junij« na upravo lista.

Mladenit

simpatično zunanosti želi znanja v gospod. v starosti 18—22 let. Le resne ponudbe s sliko, ki se vrne pod »Jadran« na upravo lista. Diskretnost za Jamšena.

Pridno, pošteno,

idealno dekle, išče sebi enako srce. Dopisi s sliko »Ni meni enake«.

Veletrovec

mlad, naobrazen in v zelo dobri poziciji želi znanja s simpatično značajno gospodinjico do 24 let s primerno izobrazbo iz boljše rodbine. Neanonimni dopisi s sliko pod »Realen« na upravo Nar. Dnevnika.

Poročiti želim

gospodinjico ali vdovo, ki bi imela svoj dom, oziroma premoženje. Sem 27 let star, drž. uslužbenec ter imam lastno pohištvo in denar. Resne ponudbe pod »Srečno« na upr. lista.

Dobrosrčna gospica,

24 letna, želi znanja s starejšim gospodom, milosrdnim in resnim. Vdovec brez ali z nedostatnim otrokom ni izključen. Reflektira se samo na resne neanonimne ponudbe, s sliko, katera se povrne, pod »Zadovoljna« na prihodnost« na upr. lista.

Gorenjka

stara 22 let z večjim premoženjem, želi znanja v svrhu ženitve s primerno situiranim gospodom. Ponudbe na upravo lista pod »Bodočnost«.

Razno

V najem se išče

primeren prostor za krojaško obrt, v neposredni bližini Ljubljane, obtoječe iz velike delavnice in lokala ter stanovanja, najraje ob kakšni glavni prometni točki. Ponudbe na upravo lista.

10.000 Din

posojila se išče, lahko tudi proti oddaji stavbene parcele. Naslov v upravi lista.

Za prevoz

pohištva ali sličnih stvari iz Ljubljane do Karlova odstopim polovico vagona po dogovoru. Naslov v upravi lista.

Letoviščarji pozor!

Za časa počitnic oddam v goriskem zakotju hišico z več sobami, po zelo nizki ceni, — Krasni izleti na vse strani. Naslov pove uprava lista.

Pozor

državni uradniki! Kdor se je slikal v atelje-u »Helios« Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 6, dobi legitimacijo za Din 5.—, Veljčan Bešter.

30.000

dinarjev posojila, proti vključni na prvem mestu iščem prot. dobrim obrestim. Ponudbe pod »Soliden« na upravo lista.

Srebrno jedilno orodje

za 6 oseb se pocieni prod. Naslov pove uprava »Narodnega Dnevnika«.

„Pod klančkom“

kavarna in gostilna, pot v Rožno dolino se priporoča. Odprta že ob 5 uri jutraj. Izletniki v okolico dobo dobro kavo, likerje itd. Postrežba točna in solidna. Vino čez ulico 1 Din ceneje. Sprejemajo se abonenti na hrano. Obed do pol 3 ure. Marija Zgonc.

Kdo bi nam

gojil za prihodnje leto semena buč, kumar in čebulica? Obvezujemo se prevzeti vrako možno pridelane semena. Nadaljna pojasnila in potrebo seme na razpolago. Semenski trgovina Sever & komp Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Viktor Bajt

I. ljubljanska cvetličarna, Šelenburgova ulica 6 naznanja, da so na novo došle krasne cvetke in sadje vseh vrst in travkov. Nadalje sveže cvetlice, poročni